

บทกวีสุขุมวิทย์

เวลา ๑๐.๓๐ น. ๑๐.๓๐ น.

ผู้เขียนเรื่อง:

ตำราจัดการศึกษาจาก วร. นร. - ไปศึกษาการให้เวือค่าน้ำ
ณประเทศญี่ปุ่น - อดีต ผบ. กองโรงเรียนนายเรือ
สมัยเกล็ดแก้ว - อดีตบรรณาธิการ นาวีกาศาสตร์

เหตุที่ผมได้กลายเป็นชาวไร่สมัครเล่นขึ้นมา

เรื่องก็เริ่มมาจากกรณี

๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ ถึงที่ใคร ๆ ก็ทราบกันดีแล้ว

แต่ก่อนเคยเป็นบรรณาธิการนาวีกาศาสตร์ ก็อยากขีดเขียนอะไรเล่น แต่ครั้น

ต้องห่างจากปากกามานานก็คิดว่าจะไม่อยากขีดเขียนอะไรอีก เพราะมีรังแต่จะเข้าเนอ

ไม่เห็นได้ทำอะไรออกเลยออกมา เขียนสมใจใคร เขาก็ว่าเขาะ เขียนดีใคร เขาก็ว่าค่า

ซากทนต์งขันทงล่อง สู้เก็บตัวเงียบ ๆ ไม่ได้

พอไปราชนาวีกาศาสตร์ก็ ไปราชนาวีสโมสรก็ดี โคนพวกลูกศิษย์ให้เขียน

อ้าย โนน อ้าย น ก็ชักม่นมือขึ้นมาบ้าง แต่นั่นเป็นเรื่องส่วนตัว ปลงอนิจจังเขาเสียว่าเขา

อาราธนาเล่น ๆ ไม่จริงจังไม่จริงจัง ก็เลยปล่อยตัวเรื่อย ๆ มา ทนรบเร้าไม่ไหวก็ทยอยออกนิก

ทยอยออกน้อยครั้งทีละคน ๆ เห็นอยู่แล้ว

พวกเรา บอให้ถูกเส้นเข้า เคี้ยววิ่งไรตาม
ไปง่าย ๆ

“ไปกันสองคนเท่านั้นหรือ?”

“เคี้ยวหาพรรคพวกก่อน”

เอ! ใครจะ “มู” บ้างล่ะ? ต้อง
ออกปาก ชวนกัน กลางตลาด สัตหีบนั้นเอง
ตั้งใจจะไปกันสักสามคนก็พอ มากนักรุงรัง

ไปไหนเข้าคนหนึ่ง คือ คุณประมุล
พิชัยรัฐ แก่กินดื่มเมษิณญะด้วยกระเรา

การเดินทางไกล ถ้าไม่มีช่างก็
ลำบาก ปรึกษากันแล้วตกลงชวนนาย

สังวาลย์ ปศุศานาวิน (หลานคุณลอย) ช่าง
แก้จักรยานตลาดสัตหีบไปด้วย อีกคนหนึ่ง

เพื่อนนั้นก็หายากเหมือนกัน พอชวนคุย ทอ
รับชม ตกกลางร่วมคณะกันไว้ร่วมสัคน

เราว่ากันว่าพอคุยพอดีแล้ว มากไปก็ไม
ดี รถหลายคันย่อมเสียมากครั้ง เสีย

บ่อยครั้งก็ทำให้การเดินทางล่าช้าถึงชน
บึงค้ำให้นายสังวาลย์ เขาเครื่องปะ

ยางไปแยะ ๆ ส่วนบุญแจต่าง ๆ ของผม
มีพร้อมในรถไม่ต้องเตรียมไปอีก

เสียยังล่ะ? ขนมยังคนละปอนก็พอ
นอกนั้นไปหากินเอาข้างหน้า สดางค์ก็

เท่าที่มีคิดตัวไปก็คงพอ จำไม่ได้ว่ามีไป
เท่าใด แต่คงไม่เกิน ๒ บาทเป็นแน่

กว่าจะ ออกเดินทางได้ ก็เกือบห้าค่ำ
เพราะต้อง แต่ง รถจักรยาน ทั้ง ๔ คันให้

เรียบร้อย เมื่อเสร็จแล้วพวกเราก็เดินทาง
ไปกันเงียบ ๆ ไม่ได้บอกกล่าวไว้กับใคร

เพราะคิดว่าจะไปวันเสาร์ เช้าวันอาทิตย์ก็
คงถึงชลบุรี แล้ววกกลับสัตหีบ คงถึง

สัตหีบราว ๆ ค่ำวันอาทิตย์ นั้นเบนความ
นึกคิดของเรา เบนความนึกคิดที่อยู่บน

กระต่าย ไม่ได้ใส่ใจไล่ความปลอดอกภัยเลย
แม้แต่นึกเคี้ยว ทกอย่างโปร่งหมด โปร่ง

ยัง กระชิ่งหงส์ย่นตร ของ พรหมณ์ใน เรือง
พระอภัยมณีซึ่งสนทราที่ท่านรจนาไว้

ท่านผู้อ่านเชื่อหรือไม่ว่า พวกเราไป
ถึงชลบุรี แล้วกลับมาถึงสัตหีบได้ทัน

ตามกำหนดเวลาราชการ? ผมถามไป
อย่างนั้นเอง ใคร ๆ ก็ไม่เชื่อว่าพวกเรา

กลับมาได้ แต่พวกเราก็กกลับมาได้จริง ๆ
มันกลายเป็นของแปลกไป

จาก สัตหีบไป ถึง บ้าน อำเภอนี้ไม่มี
เหตุการณ์ แต่ตะวันตกดินแล้ว ซักมี

เสียด้วย ถนนขาคามีแต่ทราย ถ้าจะเข็น
ก็ราว ๆ ๒ กิโลเมตร นายสังวาลย์นะ

ให้ลงทะเล ขึ้นไปตามหาดทราย เคือน
รูปพร้อมมองเห็นตัวกัน

เรามาได้เพียง ๑๖ กิโลเมตรก็ชัก
พอสรรคเข้าแล้ว จำได้ว่าเราต้องข
ลอคิไต่ดูนบ้านริมทะเลไป ไม่ทราบว่ามิ
อะไรมาปลอบใจในเวลานั้น ไม่เห็นมีใคร
ท้อ ไม่มีใครบ่นอยากกลับ ถึงกลับก็กลับ
อย่างไรล่ะ? บ้านคนไม่มีใครมี มันไม่
เหมือนเคียวน เครื่องหัดขย่น้อยทเครื่อง
แบบของกันคนพาลได้ แต่อย่างนี้กลัวเสื่อ
มันรู้จักเครื่องแบบนะ อ้ายคนแต่งเครื่อง-
แบบเนอคงหวานไม่แพ้ชาวบ้านเหมือนกัน

อ้าวคิดนึกตัวไปนั้นไม่ปรากฏว่า
มี ล้วนมือเปล่าด้วยกันทั้งนั้น เสื่อมาเข้า
จริง ๆ คงถอดหมวกขว้างมันข้างละ หรือ
มีฉะนั้นก็ยอมเดินเข้าปากมันเสียก็ ๆ หรือ
ไม่กี่ใส่ดินหมากันละ อะโฮ! พวกนัก
ผจญภัย!

เครื่องหัดขย่นที่ได้นาย สังกวาลย์
มาด้วย มีฉะนั้นคายออกคล้ายหนทางกันแต่
การกำหนดเส้นทางเป็นหน้าที่ของนายสัง-
กวาลย์โดยตลอด พวกเรากลายเป็นลูกน้อง
ไปฉิบ

ตอนลงขทชายหาดนี้ ปรากฏว่า
เก็บรูดของผมซักผัด ๆ มันไม่ใช่ฟรีเสีย

แล้ว มันกลายเป็นสเตอร์ลิงไป ผมไม่
ทราบว่าใช้ศัพท์เทคนิค คำนี้จะถูก หรือไม่
เต็ม ๆ ผมเคยใช้ศัพท์อย่างนี้ เวลานั้นผม
นึกว่าอาจจะใช้ศัพท์เป็นไปก็ได้

ถึง แม้ว่า มันจะ กลายเป็น สเตอร์ลิง
ไป ผมก็ไม่ท้อถอย ไม่ยอมแก้ไขมัน
ฟรี ปล่อยให้ เป็นไปตามเรื่องของมัน
เคราะห์ที่จริง ๆ ดูเหมือนไม่ปรากฏว่ารถ
คันนี้โตมียางแตก ตกลงน่ายาปะยางของ
นายสังวาลย์กลายเป็น “พระเครื่อง” ไป
เท่านั้น

กะว่าพอพ้นถนนทรายแล้ว นาย-
สังวาลย์ก็นำหม่ยกขึ้นถนนใหม่ ได้ขย่น
ไปเรื่อย ๆ ถึงสะพานที่โต ก็จึงรถลงน้ำ
ไป เพราะสะพานเขายังมีได้สร้าง นี้ว่า
เคราะห์ที่ คือกินะแหละที่ไม่มีคิลองโต ทนน้ำ
ลึกมากจนเหลือเกิน จำไม่ได้แน่ที่เรา
ต้องอาศัยเรือของชาวบ้านข้างหรือไม่

ตามทีกะไว้เดิมว่าจะพบบ้านนั้นเป็น
อันเหลว คอแห้งผาก ผมเองถึงกับเลีย
น้ำค้างบนใบไม้ จำได้คล้ายคล้ายคล้ายคลา
ว่าได้เลียใบไม้แล้ว ๆ อ้าวกระสือ บ้าน
ไม่มีเอาเสียเลย ครวงนี้แหละในเวลาต่อ
มา (คนละปี) ผมได้พบเสื่อ ซึ่งผมจะได้
เล่าต่อไป

ขอโทษ ! ขออย่าเพื่อข้ามตอน
มหาวิทยาลัยไปเลย ตรงหน้าวัดช่องลม
(นาเกลือ) ถนนชาตอึก มีแต่ทราย
ครว่นนายสังวาลย์ไม่ยกแฉะให้ลุงชัชชาย
ทะเล โพล่แฉะให้เซ็นจักรยานไปบนทราย
ระยะทางที่เซ็น ๒ กิโลเมตร เวลานั้นเห็นจะ
เป็นเวลาราว ๆ สองยาม มันช่างทรมาน
คิ เมื่อยบรรลัยเลยทีเดียว ผดทงบาง
ผดทงนองคนเซ็น ปวดคัพปลัก กระนั้นก็ไม่
มีใครยื่น แต่แอบท่าคุณงยทุทอย่างก็ไม่รู้
โทษ

คอนลงเนินขยสนกคิ ส่วนคอนขึ้น
เนินมันผดแทท กระนั้นก็ออกส่าหัดย-ดย-
ดยจนพคไม่ออกนนั้นแหละ

จำไม่ได้ว่าพวกมันครั้ง แต่ก็คง
มากครั้ง คุณงยทุทมักเป็นคนเร่งให้ออก
เดินทาง เพราะหนทางยังอีกไกล กลัว
จะไปไม่ถึงชลยุริตามกำหนดการ

พ.ศ. ๒๕๐๒ นี้ ถ้าท่านสมัครจะช
จักรยาน ท่านก็ทราบว่าไปถึงตรงนั้นตรงนั้น
เพราะมีหลักกิโลเมตรบอกไว้ แต่เวลานั้น
ไม่มีเครื่องหมาย กระนั้นในใจเธาว์อีก
เท่านั้นเท่านั้นกิโลเมตร จะต้องใช้เวลา
เท่านั้นเท่านั้น แต่ปรากฏว่าเราไปถึงช้ากว่า
กำหนดทุกรายการไป ทงนเพราะมีอุปสรรค

ร้อยแปด อุปสรรคอันสำคัญก็คือเมื่อย
ข้อเสื่อมผด

ตกคักหนักเข้าชกหิว หมกหนทาง
หากิน ท้องทนหิวเอา หิวข้าวพทนได้
อัยหิวน้ำนชแ่หน้อย ต้องเลียขโมยคัง
กล่าวแล้ว

ถึงครึ่มหาราชาเกือบก่อนคิน คำบล
น ขอให้ผมเขียนให้ เต็มยศ หน้อย เกิดว่า
ครึ่มหาราชา เวลาพคผมพคว่าครึ่มหารา
ได้ แต่เวลาเขียนผมไม่ยอมเขียนเช่นนั้น
ผมอยากจะติด้วยซ้ำไปว่า ไปลคของคิเขา
ทำไมกัน ของเก่าเขาเป็นครึ่มหาราชา
ไปคคิ “มหา” ออกเสียบคิ ๆ ผมอยาก
จะพคว่าทางราชการเพ็งคคิมาราว ๒๐ ปี
นเอง ผมขอคิว่าคนคคินนเขนคนมกง่าย
เกินเหตุไป

จำได้แม่น ๆ ก็คือ ท่านฮิลแลร์ แห่ง
โรงเรียนอัสสัมชัญเคยเขียน คำหนีไว้ใน
หนังสืออัสสัมชัญอุโหมว่า ชาวบ้านไปคคิ
คำว่า “มหา” ออก ผมได้อ่านเมื่อคร้ง
ผมเป็นนักเรียน คิเนว่าราว ๕๐ ปีมาแล้ว
แต่เวลานนทางราชการยังใช้ว่า “ครึ่มหา
ราชา” มีแต่ชาวบ้านเรียกผด ๆ ทำไม
ค้อมาทางราชการเกิดเขียนผด ๆ ตามชาว
บ้านไปก็ไมทราว อีก ๓๐ ปีอาจะชาคลง

เหลือเพียง “ศรีชา” ก็โต แต่ผมก็คิดว่า
ยิ่งเคราะห์ที่หมียกขี้ไม่ออกคงชื่อว่า “ศรี
มหาราชา” ไม่หวั่นตามคนอื่นไป

เมื่อ เลียวย้าย วกลงทะเลก็พอลง
โรงพยาบาลสมเด็จ อากาศทะเลอันสดชื่น
ทำให้พวกเราง่วง พร้อมใจกันจับคนละพิก
ยงกัศหรือเปล่าไม่รู้ แต่ไม่เป็นมาเลเวีย
กันยว่าเคราะห์ที่คนกินหา

พอฟ้าสว่าง เอา อากาศ ล้างขปน
ขปนเวลาเข้าคอกก็ร่อยคี่เหมอนกัน พอแจก
เบ็คร้าน ก็โจ้กาแ่กันเป็นของรองท้อง
รองเสียนางนนั้นแหละ เพราะเมื่อคนน
หิวมาก ๆ

“จะกลบหรือจะไปต่อ?”

“กลบก็ไม่ได้มีโปรแกรมนะซี”

ว่าอะไรว่าตามกัน ข้ากนแล้วนหัวว่า
ต้องข้ากนให้ถึงที่สุด ความจริงถนนจาก
ศรีมหาราชาไปชลบรีเรียบรือย มีรถยนต์
โดยสารเดินแล้ว เราจะไปโดยรถยนต์
ก็เสียเงินหลาย ซ้ายอะไรก็ไม่รู้ อาจจะเป็น
ชายผ่านงกระมัง?

ตกลงขจกรยานกันไปอีก ออกจาก
ศรีมหาราชาราว ๗.๐๗๐๐ ไปถึงชลบรี
ในราว ๐๙๐๐ เมืองชลบรีเวลานั้นไม่
คึกคักอย่างเดี๋ยวนั้น ถนนมีแต่เลียยชาย

ทะเลสายเดี่ยว ถนนสายนอกยังไม่
ถนนสายกลางก็เป็นตรอกแคบ ๆ บ้านช่อง
คึกคักอยู่แถวชายทะเลเท่านั้น จำได้ว่ามี
นวนยสำเภาเป็นเจ้าถนอยู่ในเวลานั้น

จย โปร แกรม กันที่ - โปร แกรม
มโหฬาร เมื่อยขรลี่ยเลย!

“กลบกันหรือยัง?”

“กลบก็กลบ”

“ขจกรยานนะหรือ?”

“ไม่ละ”

“ทำไมละ?”

“เมื่อยชวะ”

ตกลงเอาจักรยานผูกท้าย รถยนต์
ทั้ง ๔ คัน ตัวคนขึ้นนั่งบนรถยนต์ เดิน
ทางกลบจากชลบรีมาศรีมหาราชา ถ้า
รถยนต์เดินมาดังสัคหีบละก็ ผมเห็นจะ
ไม่ลงที่ศรีมหาราชาแน่

เรือช่วยรบลำหนึ่ง (เรือหลวงหาญ-
ทะเลหรืออะไรจำไม่ได้เสียแล้ว) จอกอยู่
ปลาย สะพานไม้ของ บริษัท ศรีมหาราชา
คำนวณเรือลำนจะเดินทางไปสัคหีบ เพราะ
วันนกองเรือรบได้นำผ้า พระกฐินมาทอดที่
วัดจุฑาทิศธรรมสภาราม บนเกาะสี่ซึ่ง
ยังเอดูนายทหารเวรมาเทียบที่ศรีมหาราชา
พวกเรา มา พบ เข้าโดย ยังเอดู นัยว่า

เคราะห์คนกินหา ถ้าไม่พบเรือลำนเป็นคอง
มีหวงขนกน หตยอวาระหน่ง

พวกนายทหารที่มากอดกจีน พอรู
เรื่องของเรา เราเลยกลายเป็นผู้กล้าหาญไป
ต้องแข่งกันหน่อย

ไม่ใช่แค่เรือช่วยรบลำเดียว มี
เรือย่นตรของนายวรกิจบรรหาร อีกลำหนึ่ง
มาสมทบกระบวนกจีนครึ่ง

กิจการของผมนำเลียงลงไปเรือ
ช่วยรบ แต่ตัวผมทำไม่ไพล่มาอยู่ใน
เรือย่นตรก็ไม่ทราบ หรือจะทำไมก็ไม่รู้

ขอกล่าวเพิ่มเติมอีกหน่อย ในพ.ศ.
๒๕๐๒ นี้เราจะเห็นว่า สะพาน ยาว ของ
บริษัทชาติไปหมดแล้ว บริษัทศรัมหารราชา
ไม่ซ่อมแซม เพราะไม่จำเป็นต้องลำเลียง
ไม้โดยทางเรือ ลำเลียงไปทางบกก็สะดวก
ค้แล้ว เวลานั้นจะไปเกาะลอยก็ต้องลงเรือ
เล็กไป สมัยก่อนสะพานยาวตั้งสองกิโล
เมตร เรือใหญ่เทียบปลายสะพานได้สบาย
ใจ ผมจำได้ว่าเคยเห็นเรือ **Mc. Kentock**
จมอยู่ปลายสะพานนี้ เรือลำน มีขนาด
ประมาณเท่ากับเรือจุง (เช่นเรือการสินธุ)

นายวรกิจ บรรหาร กับ หลวงนิเทศ-
กลกิจ (กลาง โจรนเสนา) อยู่ในเรือย่นตร
ลำน ผมตั้งใจจะจับ แต่ก็ไม่ไ้จับ เป็น

อีไรกระเขาทางที่ ต้องคมนาอมฤคเป็น เขา
ว่ากันเช่นนั้น คุณยงยุทธ คุณประมล นาย
สังวาลย์ลงเรือช่วยรบ เขาคงนอนเป็นสุข
ส่วนตัวผมเองมาไม่อยู่ในเรือย่นตร เลย
ไม่ไ้จับกระเขาออกทั้งคน

เรือย่นตรพาผมมาสัทธิยไ้ไ้ทันเวลา
ราชการ คือเช้าวันจันทร์ ผมเรียนให้ทราบ
แล้วว่ามันมากันไ้ไ้อย่างประหลาด ผมว่า
โชคนะ โชคที่ช่วยไม่ให้ต้องเมื่อยเกินไป

สมมติเอาว่าไม่พบเรือที่ไปทอดกจีน
เช่นเขาไม่บังเอิญแวะที่ศรัมหารราชา หรือ
บังเอิญเขากลับสัทธิยเสียก่อน พวกเราจะ
ทำอย่างไร? ไม่มีทางอื่นแน่ นอดจาก
ต้องขึ้นกิจการมาตามทางเดิม ต้องมา
เช่นทนาเกลือ ต้องขชายทะเลที่ยานอำเภอ
ต้องแยกกิจการลยที่อึ้งคลอง อาจจะมา
พบเจ้าป่า อาจะขางแตก กว่าจะหอบ
ช้โครง มาไ้ไ้ก็คง บ่าย วันจันทร์ นั้นแหละ
หรืออาจจะมาไม่ถึง ๔ คนก็ได้

สมาชิก ๔ คนของเรา เวลานั้นผม
สังเคราะห์ให้ม้ภมิลำเนา อยู่ย่นถนนสุขุม-
วิทย่ทุกคน คือคุณยงยุทธอยู่ซอยเอกมัย
คุณประมลทำงานอยู่โรงไม้ค้ขางนา นาย-
สังวาลย์ (หรืออนันต์) ทำงานเป็นสัทธิยอยู่
อำเภอบางละมุง บ้านอยู่ตรงถนนทเช่น

จักรยานนั้นแหละ ผมเองอย่างเสรี นัยว่า
เป็นอนุสรณ์เตือนใจให้รำลึกถึงถนนสุขุมวิท
นี่ ผมกลัวว่าคนจะเอาอย่างนั่นเอง

จักรยานของผม มีคนซื้อด้วยราคา

๒๕ บาทเท่านั้น ผมเลยขายให้พวกเรา
ทศกัณฐ์นั่นเอง

เมื่อใดกล่าวถึงถนนสุขุมวิท ถึง
การขี่จักรยาน ก็อยากจะกล่าวอีกเรื่องหนึ่ง
บนถนนสายเดียวกัน แต่คนละพ.ศ. คนละ
ตำบล

พ.ศ. ๒๔๗๕ ผมเป็นต้นตอรับโต
อยู่โรงเรียนชมพลทหารเรือ เวลานั้นถนน
สุขุมวิท กำลัง ทรยศไปถึง ข้างเหี้ยแล้ว
ข้างเหี้ยเคยวนเปลียน นาม เป็น คลอง ท่าน
รถขุดโคล์ขุดคลอง เอาดินในคลองมาถม
เป็นคันถนน ซึ่งพวกเราใช้เล่นรถกันอยู่
ทุกวันนี้

ตัวไฟใหญ่ คือ หลวง เจียร กล การ
(เจียม เจียรกล) เกิดชวนขี่ จักรยาน ไป
เที่ยวข้างเหี้ยกัน มีสมาชิกไปด้วยกัน
เพียง ๓ คน คือต้นกล, ผม, กระชัย
ทอรัยโต คือจำเอกสิน (เวลานั้นเป็นเรือโท
นอกราชการ) หรือจะมีใครร่วมอีก ผม
ก็ล้มเสียแล้ว แต่ดูเหมือนจะมีเพียง ๓ คน
เท่านั้น

ภาคนี้ผิดกับภาคตะวันออก เพราะ
มีแค่โคลน ไม่มีทราย และโคลนนั้นก็ถูก
เท้าคนขี่เป็นรอยถนนแล้วด้วย ขี่ได้สบาย
เสียแต่ว่ามันเป็นถนนเล็กเท่านั้น ไม่ลำบาก
นักสำหรับนักจักรยาน ระวังก็แค่ยกข้าม
คลองเท่านั้น อย่าให้ร่วงลงจากสะพานไม้
เล็ก ๆ ก็เป็นอันใช้ได้

ไปเช้า เย็นกลับ ระยะทางเพียง
๓๐ กิโลเมตรเท่านั้น ถึงกระนั้นก็เถอะ
นัยว่าวิถีดารพอดที่เดียว

คราวนี้ไม่ระโหยโรยแรงเช่นเรื่อง
ที่เล่ามาแล้ว ไม่นัยว่าเป็นการผจญภัย
เป็นการออกกำลังกายมากกว่า

ผมทำผิดไปอย่างหนึ่ง ขอสารภาพ
ไว้ ณ ที่นี้ คือเวลานั้นไม่ขี่ไฟทางกรุงเทพฯ
จนราคาจาก ห่อละ ๘ สตางค์ เป็น ๑๐
สตางค์ ผมก็วันซ้อมาใส่สโมสรโรงเรียน
ชมพลฯ เสียทั้ง ๒๐ ห่อ ขากลับทำให้
ท้ายจักรยานเย็บไปหน่อย พาค้าข้างเหี้ย
ยอมขายให้ผม เพราะ เขายังไม่ทราบว่า
ไม่ขี่ไฟทางกรุงเทพฯ จนราคาไปแล้วอีก
ห่อละ ๒ สตางค์ ผมเดินซ้อเสียสิยกว่า
ร้าน ร้านละห่อสองห่อ ซ้อจนเขาซ้อหมด
หน้า แต่เขาไม่กล้าว่า เพราะจำเอกสิน
แต่งเครื่องแบบ เวลานั้นต่ำกว่าสัญญาบัตร

ยังไม่ได้รับอนุญาตให้แต่งพลเรือนได้ ผม
ทำหน้าที่เป็นผจกชอของมาชายในสโมสร
ด้วยอีกตำแหน่งหนึ่งของทางการ

นักเซ็งลชคน เวลาไม่มีลำนนา
ทำงาน หลวงเจียรฯ ไปนอนอยู่ด้วยคิมกฎฯ
ผมยังไม่ได้ไปวัด แต่คิดว่าคงไม่ช้านัก
คอก ส่วนกระชบัตอรัยโคไม่ได้อยาน
แล้ว แต่คิดว่ายังไม่เข้าวักเหมือนกัน

คราวนี้จะพุดถึง เรือง เจอะเสื่อบน
ถนนสุขุมวิท.

พ.ศ. อะไรก็ชกเลอะอีกเหมือน
กัน แต่คิดว่าคงเป็น พ.ศ. ๒๔๗๗
เวลานั้นถนนจากสทหีบไป ชลบุรี เรียบร้อย
รถยนต์แล่นไต่แล้ว แต่ยังไม่ถึง
กรุงเทพฯ ไม่ได้

กองเรือออกฝึกภาคอีกตามเคย จำ
ได้ว่ามีการลากเข้าด้วย คงเป็นภาคขึ้น
ใหญ่ คล้ายคล้ายคล้ายคล้ายว่า เรือพระยม
เป็นเรือลากเข้า.

พลทหารอิว นามสกุลจำไม่ได้
บ้านอยู่แถวหนองมนหรือบางพระ กลิมเสียด
แล้ว แก่เขนทหารประจำเรือลากเข้า

เย็นวันหนึ่งขณะชกเรือโยค พล
ทหารอิวเสียดหลักอย่างไรไม่ทราบ ร่วง

ตุ้มลงไปทะเล สันนิษฐานกันว่าหัวฟาด
กับกรวยเรือใหญ่ จมตึงลงไปใต้น้ำ

เอะอะกันพักใหญ่! ตำไปควาน
หาตัวพลทหารอิวขึ้นมาได้ แต่ปรากฏว่า
แกตายเสียแล้วจึงจัดการนำศพไปวัดสทหีบ

ได้แจ้งข่าวถึง แก่กรรมไปให้ทาง
พ่อแม่พลทหารอิวทราบ ญาติของผู้ตาย
ก็มาขอรับศพพลทหารอิวไป.

ต่อมาไม่นาน ทาง กอง เรือก็ได้รับ
ทราบจากญาติพลทหารอิวว่าจะจัดการปลง
ศพในวันทเท่า่นั้นเท่านั้น

ตามปรกติกศพ ทหาร ทดง แก่กรรม
ในเวลาราชการ เวลาจะฉาปนาก็ก็ต้อง
มีกองหรือหมวดหรือ หมู่เกียรติยศ สก แต่
ยศของผู้ตาย พลทหารอิวก็ต้องได้รับ
หมู่เกียรติยศด้วย

ทางการ ได้ลงคำสั่งให้หลวง
ประคิษฐนาวาอู (ประคิษฐ ศรีพิพัฒน์)
กับผมและนายทหารอีก ๑ คนเป็นกรรม-
การในการปลงศพคราวนี้

เมื่อถึงกำหนดวันปลงศพ ทาง
การได้จัดรถกระบะให้ ๑ คัน เขาม้ายาว
วางบนรถ ๓-๔ ตัว บรรทุกหมู่เกียรติ-
ยศ คนแถว และกรรมกร ไปบ้านพล-

ทหารอิว พวกเราไปด้วยกันราว ๑๔-๑๕ คน.

ออกเดินทางตั้งแต่เช้า แล่นสัก ๑ ชั่วโมงกว่า ๆ ถึงตำบลนั้น สืบถามคนที่พบบ้านแต่ต้องเดิน ลึกจาก ถนนใหญ่ เข้าไปหน่อยหนึ่งไม่ไกลนัก.

ที่นั่นกำลังมีงาน เห็นทำสำรับกับข้าวกันเป็นการใหญ่ มีม่านชาวต่างประเทศยิ้มส่งงานเผาศพ ฝ่ายเจ้าภาพมีผู้คนคึกคักประมาณ ๒๐-๓๐ คน ต่างช่วยซึบกัน่วนไป

“ศพทำอะไรตัวตกระมัง?”

“ไม่รู้แฮะ ต้องลองถามญาติเขาดู”

ถามญาติแล้ว ก็ไม่ปรากฏว่านำไปไว้วัดใด แล้วศพไปไหนล่ะ? มีหนุ่มเกียรติกศมา ถอยบนกันหรว นายทหารก็คาดกระเป๋ ไม่รู้ว่าจะไปค้ำนัศพแห่งใด

“พวกเราโดนต้มเสียแล้ว”

“ต้มอะไร ก็เขามีนงานจริง ๆ นานา”

“แล้วนี่ ศพไปไหนเสียล่ะ?”

“หรือยังมีใครซัดจากดิน”

ไปถามจากญาติเขาอีก เขาก็อีกอีก คุณแสตงพิรุษพิกล เป็นแต่เข้าไปทางภูมิช่วยของตัวและกระถางรูป.

พวกมันด้อมผี เชื่อกันว่าคนเราตายไปแล้วต้องไปเกิดใหม่เป็นเทวดาหรือเป็นเปรต คนที่กระทำความดีต้องไปเป็นเทวดาแน่ เจ๊กเรียกเทวดาว่าเซียน ฝรั่งเศสเรียกว่า saint และแสงยิบ ๆ บนท้องฟ้า นั่นแหละเป็นเทวดาแต่ละองค์ ที่เราเรียกกันว่า “ดาว” อย่งไรล่ะ

สมมติกันว่าเรามอง ทะลวงไปในพิภพ (คือโปร่งแสง) อาจจะได้เห็นตัวหนอนแสงเรือง ๆ และเจ้าหนอนเหล่านั้นคงเป็นเปรตแน่ อ้ายพวกเหล่านั้นคงเป็นมนุษย์รักโลกหรืออันธพาล พอตายแล้วจึงไม่ได้เป็นดาวอย่างคนทำความดี.

ผมไม่อยาก ชักคอกใคร ว่าผมจริงหรือไม่ ผมอายุ ๕๗ ปีเข้าไปแล้ว ยังไม่เคยพบผีเลย จะพบก็เรื่องพลทหารอิวนั่นแหละ

เซียนอิวหายตัวไปแล้ว! วันเกิดคนดีดาวคงร่วงจากท้องฟ้า เซียนอิวอาจจะเกิดใหม่เป็นเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดิน องค์ใดก็ได้ เขาวางกันอย่างนั้น พวกคุณจะเชื่อหรือไม่

ก็สุดแต่คุณจะพิจารณาเอาเอง พระพุทธองค์ท่านสอนให้รู้จักกรรมรู้จักกรรม พระองค์ห้ามมิให้เชื่อมงคลคนชั่ว.

เมื่อปรากฏการณ์หลาย อย่าง เช่น เช่นนี้ พวกเราก็สันนิษฐานว่าศัพพตทวารวดีทางญาติคงเผาเรียบร้อยแล้ว และเชิญวิญญาณ มา ประทับฐาน ที่ตัวแดง ดอกไม้ทอง และมีตัวหนังสือปักเขียนว่าอะไรไม่รู้

คาดกันกันจริง ๆ จัง ๆ เข้า ญาติก็สารภาพว่าไฟปลงศพแล้ว

พวกเรายังไม่ใคร่แน่ใจ บางคนถึงกับขยิบตาขึ้นไปที่กุ เกรงว่าพลทหารจะไปเล่นซ่อนหาขยิบตาขยิบตากระมัง?

เมื่อคนทั่วแล้วไม่พบศพ พวกเราก็ได้แต่นั่งมองตากัน กินข้าวที่เขายกมาให้กิน แต่มันซักจะผิดคอเหมือนกัน ไม่รู้ว่าเขาจะเล่นอะไรให้หนะเรา พี่แกไม่ยอมมาสนทนากับพวกเราเสียเลย เราจะถามอะไรก็ต้องตั้งปัญหาไปตามเอง และเราก็ไม่มีใครกล้าถามหักโหม่นัก ทางแกก็ตอบเลียง ๆ จนหมดแต่มีเข้าจริง ๆ แล้วจึงสารภาพว่าศพไฟเผาแล้ว แต่ก็ประหลาด เมื่อเขาสารภาพแล้วพวกเราถลัน

ไม่มีใครเชื่อ เพราะเริ่มต้นมันเป็นเรื่องโกหกมาแล้ว เราจะเชื่อสนิทได้อย่างไร?

ขอให้เขาพาไปดูตรงที่เผา เราพบแต่รอยดินใหม่ มีกองดินอยู่ยังกะสุ่มไฟไม่ปรากฏว่ามีกระดูก

สิ่งที่เราข้องใจที่สุดก็คือว่า ทำไมเขาไม่เก็บกระดูกเอาไว้อย่างเลย คุณมันกลายเป็นของลักลอบไปหมด

ญาติผู้ตาย จะต้องมากล่าวเท็จกับทางการ ทำไมไม่ว่าจะเผาศพพลทหารอ้าว? ถามเท่าไร ๆ ก็ไม่ได้ความ.

คราวนี้ถึงบทวิจารณ์ของ พวกเราบ้างละ บางคนถึงลงความเห็นว่:

“ท่าแกจะนึกว่าคงได้เงินจากทางการกระมัง?”

“แกไปได้ความคิดว่าจะได้เงินมาจากใครกัน?”

“แกไม่นึกถึงว่าทางการ ต้อง ส่งหม่อมเกียรติยศมาค่านับศพเป็นแน่”

“แกคงขาดทุนไปโขทีเดียว”

“พวกเรา มี ขน มา ครบ คน นี้ หว่า แกคงกลัวจนซัดห”

เมื่อพบกัน คราวแรก ๆ ถ้าแกจะบอกว่าพวกเรามาฉีกวันเสียแล้ว ศพเผา

ไปตั้งแต่วานนี้ ท่านมนตรีสนเรื่อง แต่
แก ทำพิธีจนเรา สงสัย กัน ต่าง ๆ นานา
จนปวดกบาลกันยกใหญ่ นี่ซิมันยุ่ง !

พวกเราได้มอบเครื่องไทยทานและ
เครื่องเคารพศพไว้กับมิชชวของตัวตนเอง
แต่มีใครตั้งแถวเคารพศพ เพราะไม่มีศพ
จะเคารพ

ทหารคนหนึ่งกล่าวว่า “ คราวนี้
บ้านโวย ” ถ้าจะจริงของเขา !

ผมว่าอ้ายบนของพวกเรานี้เอง ทำ
ให้แกคิดว่าคงจะไปเล่นงานแก ไป
เผาศพทำไมต้องเอาบนไป เยอะแยะ อย่าง
นี้เล่า ? จะเรียกว่าทางการฝึกขังจะได้
ไหม ? ผิดที่ไม่บอกแกว่าจะต้องมีทหาร
ถือบนไปวันทยาอุช.

พวกเราจะกลับเร็ว แต่ญาติพล-
ทหารอึ้งท้วงท้วงไว้ ไม่ยอมให้กลับง่าย ๆ
ทำที่คล้ายจะสแก่โทษ พวกเราก็มองกล้า
ซัดขึ้น เพราะเห็นว่าปลอดภัยแล้ว กลับ
เห็นอกเห็นใจในความขังของเขาเสีย
กลัวเข้าไป ไม่ใช่แต่ของเขา ของเราก็ก
กลัวเหมือนกันกระมัง ?

กว่าจะกลับจาก บ้านงาน ก็จวน พลบ
ค่ำหม่อมฉันไปตาม ๆ กัน ทุกฝ่ายต่างก็
“ ปลงอาบัติ ” กันหมด ทางเราก็มองไม่

โงมคืออะไรเขาคิด แต่ต้องรายงานผู้บังคับ
บัญชาไปตามจริง ทางเขาก็ไม่คิดใจจะ
มาโวยอะไรขึ้นอีก.

ไม่มีผู้ใดใดใคร ผู้ชกาทนที่
สุดก็คือรัฐบาล เสียงแรงงาน เสียงนามัน
และอื่น ๆ จิปาถะ.

ตัวผมได้ความรุ่มเพิ่มเต็ม ใครจะ
ไปนึก ไปฝัน ว่า อ้าย ไม่มี เรื่องแท้ ๆ กลับ
ทำเนียบยังกะความฝัน ๆ ก็เกิดซน
คล้ายกับถูกกล่าวหาว่า “ เมื่อก่อนนี้แกไป
ขโมยควายเขามาไม่ใช่หรือ ? ” ฉะนั้น.

พระพททเจ้าท่านสอนให้ปลง ปลง
ให้หัก อ้ายนั่นไม่ใช่ของเรา อ้ายนี่
ไม่ใช่ของเรา เราเสียเวลาไปแก้ ก็ให้
ปลงเสียว่า ซาติปางก่อน เราเคย หลอกเขา
ให้แก้มาแล้ว เลยหายกันไป หมกแหว
กัน เราควรเร่งทำคุณงามความดีเอาไว้
ประคัมโลกดีกว่า อย่างต้องให้เขาเอา
กระดูกเราไปทำค้ำมมีตก็แล้วกัน

แบบเรียนเร็วเล่ม ๑ ผมเคยเรียนมา
ว่า เรือเสีย เสือเจอะ เคอะเจอะเคอะ หรือ
อะไรทำนองนั้น

เล่ามา เป็น นานไม่ ถึง บท เจอะ เสือ
สีกที่ อัครวณณะจะเจอะเสือละ !

เรา ออก จาก บ้าน พล ทหาร อีว จวน
 พลบ เค้นมา ขน รดยนที่ ถนนใหญ่
 เมื่อ ราลากัน เรียบร้อย แล้ว รถก็ ออก เค้น
 ทางกลบัสต์หีบ

ซอกเขาหัวโค้งศรีมหาธาธา ค้าน
 ชาวกระสิอ ทรงทมเรอนพักคนย้อยหิน
 ติงออยขณะนี้ ณ ทรงนเอง มีอายตัวอะไร
 เค้นผ่านไฟหน้ารถไปกลางถนน ห่างไม่
 ถึง ๒๐ เมตร

“หมาควนผอมจริงนะ”

“หมาเมื่อไหร่ล่ะ? เสือค่างหาก”

“อ้ายเปรต! เค้นยังกะบ้านของ
 มันเขี้ยวนะ”

“เฮ้ย! บรรพกระสุนชื้อวะ! อ้าว!
 แล้วยกมัน! แผล้วไปแล้ว”

ผมเสี้ยววูบมาทั้งตัว เมื่อคราว

เผชิญภัยทางจักรยาน แถวนเองที่ไค้มา
 เลียนำค่างขนไปไม้กินค่างน้ำ ถ้าวั้นน
 เป็นวนน ป้านคงไม่ไค้มานั่งเขียนหนังสือ
 อยุ่ตอก!

ชอบบุคคลทุกกล่าวถน ถ้ายังเฉย

จำผิดไป ก็ขอให้ถือเช่นนิทานก็แล้วกัน
 แต่ถ้าอ่านแล้วนึกกินแหมง ผมก็ต้องขอ
 โโทษด้วย.

* * *

นั่งช้คินั่งเขียน จีบขทวกเวียน จยอย่างไรที่
 ปากกามันผด ยากยค้หมตศรี คงโค่นค้ำฟรี ครานจำทน
 แหวกแนวไปหน้อย ขอพ้อยอกสร้อย เ็นคนจน
 แก่จวนจะคาย ไม่ว้ายขยับ เขียนไว้ให้คน เขาค้ำในใจ
 ทุซอขอย่างนั้น ถกตีไม่พวัน ขอให้เขียนไว้
 ระบายออกคอก ทกลค้หทัย ก็สบายใจ ถึงตีไม่ว่า
 ถ้าไม่พียงยล เห็นที่ซอขกล ก็ส่งคินมา
 เกี้ยวไว้คู้เล่น เย็นเย็นนย่นค้ำ เมื่อมวยชัว ก็มีคนพิมพ์.

กระท่อมกรรมศาล

๑๗ สิงหาคม ๒๕๐๒